بسم الله الرحمن الرحيم

SORU SORMA ADABI

Şu kadarlık ömrümde ve hepinize malum Kur'an çalışmalarımda şunu gördüm ve anladım ki Kur'an'ı anlamak için iki şey olmazsa olmazlardandır:

1- Metinden kaynaklanan ve kesinlikle metinle alâkalı doğru ve en zor soruyu sormak.
2- Cevabını ise kurallarla yine metinde arayacak yeterliliğe sahip olmak.

Bu ikisini bünyesinde barındıran şey ise METNİN DİLİDİR. Metnin dilini ve o dile ait incelikleri bilemeyen hem doğru soruyu soramıyor hem soruları metinle yakından alâkalı değil hem de soru zor değil. Bu tür sorularla oluşan zorluk, sorunun metinle alâkasının ya çok uzak bir alâka olmasından ya da hiç alâkasının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Bu tür durumlar aslında aklın çalışma biçiminden, bilgiyi elde ederken kullandığı akıl kullanma yöntemlerinden kaynaklanmaktadır. Metinle alâkası olmayan sorular TÜMEVARIM yöntemini kullanan bir akıl kullanma yöntemidir. Metni merkeze alarak oluşturulan sorular ise TÜMDENGELİM yöntemidir.

Tümevarım yönteminde en son varılacak olan şey metnin kendisidir ama tümdengelim yönteminde ise ilk başlanılan yer metnin kendisidir.

"Manası tam olarak bilinemeyen bir şeyde nasıl olur da TÜMDENGELİM uygulanır?"
"Tümden gelmek için önce tümü bilmek lazım değil midir?" diye bir soru sorulabilir ki bu haklı bir sorudur.

Tüme varım, varılacak tüm hakkında bilinmezlik durumudur. Tüme varmak için o tümle alâkalı olduğu sanılan ("sanılan" diyorum çünkü 'tüm' bilinmez ise alâka da bilinmez) tüm tikeller birleştirilir ve birleştirile birleştirile tüme varılır (varılırsa tabi). Bu yöntemle tüme varılsa bile o tümelle alâkalı varılan yargı kesinlikle zanni ve kesinlikle değişkendir. Yani bu yöntemle varılan 'tüm' asla sabit bir değer olmaz.

Haklı bulduğumuz sorulara gelince. Aslında cevap çok basittir çünkü eğer karşınızda bir metin varsa siz artık *"TÜMEL NEDİR?"* diyemezsiniz. Ulaşmak istediğiniz tümel tam karşınızdadır çünkü.

Tümel karşınızda durunca sorulacak doğru soru *"NEDİR?"* değil *"NASILDIR?"* olmalıdır.

Her bir ayet ve her bir kelime hatta her bir harf kendi başına bir TÜM'dür. Bu tümün manaları hakkında karar verilmeden önce tümlerin oluşturduğu cümlenin öğelerinin değerini tespit etmek en birinci adımdır ki bu adım LİSANIN KURALLARI ile atılır.

Cümlenin ögelerini tespit etmek eldeki referans değerlerdir ve artık bu referans değerlerden yola çıkılarak metne sorular sorulur.

Sarf-nahvi bilmek okunan metne bağımlı şeyler değillerdir. Okunan metin Kur'an da olsa sıradan bir kitap da olsa her ikisi için de geçerli şeylerdir. Öyleyse bunlar SABİT DEĞERLERDİR.

Yani nahiv bilen bir kişi aslında metni okumaya başlamadan önce SABİT değerler sahibidir aslında.

Sonrasında sorulacak sorular bu sabit değerleri yerinden etmeden sorulması gereken sorular olmalıdır.

Sorular metne uygun olduğu zaman değerlidir.

Soru sormayan bir akıl asla YAKİN bilgiye erişemez çünkü YAKİN tüm şüphelerden sonra sükunete (sabiteye) erişmek demektir.

Argümanları Kur'an dışından olan sorularla Kur'an'a soru sormak kesinlikle yanlıştır. Eğer soru Kur'an'a soruluyorsa soruları motive eden de Kur'an olmak zorundadır.

Yani "Kur'an'ı Kur'an ile anlamak" sadece "cevapları Kur'an'da aramak" değildir, aynı zamanda "soruları da KUR'AN'DAN EDİNMEK"tir.

Kusursuzluk sadece Âlemlerin Rabbi Allah'ın olabileceği bir şeydir.

الحمد لله رب العلمين

Ramazan Demir
16.01.2024